حاکمیت اینترنت : پیشینه و آینده پیش رو

www.fiseb.com

جمعه ۲۰ آذر۱۳۸۳

یونس شکرخواه

این مقاله در سومین نشست تخصصي - علمي برنامه هاي مشاركت ايران در دومين مرحله اجلاس جهاني سران در باره جامعه اطلاعاتي (۹ آذر ۱۳۸۳)ارائه شده است.

الف : پیشینه :

یکي از مهمترين مباحث مطروحه در اجلاس سران جهان درباره جامعه اطلاعاتی که از دهم تا دوازدهم دسامبر ۲۰۰۳ در ژنو سوئیس برگزارشد بحث دامنه داری به نام حاکمیت بر اینترنت (internet governance)يعني چگونگي اداره اينترنت بود.

این موضوع اگر چه در پایان اجلاس سران جهان درباره جامعه اطلاعاتی به اینجا انجامید که يك كار گروه در يك فرايند باز و فراگير، مكانيزم مشاركت فعال و همه جانبه دولت ها، بخش خصوصي و جامعه مدني را از سوي كشورهاي توسعه يافته و رو به توسعه به پيشنهاد اعلاميه اجلاس زير نظر كوفي عنان تشكيل دهد و تا سال ۲۰۰۵ (اجلاس تونس) يك تعريف كاري از حاكميت اينترنت ارائه كند،اما هنوز یک بحث پیچیده و چند وجهی است که به مباحث کارشناسی همه جانبه نیاز دارد تا از سطح یک واکنش سیاسی به سطوح یک مقوله کاملا کارشناسی ارتقا یابد. در بند پنجاه اعلامیه اصول آمده است:

به مسائل مربوط به حاكميت بين‌المللي بر اينترنت بايد به گونه‌اي هماهنگ پرداخته شود. ما از دبيركل سازمان ملل متحد مي‌خواهيم تا طي يك فرايند باز و دربرگيرنده همه، و براساس سازوكاري كه مشاركت فعال و كامل دولت‌ها، بخش‌خصوصي، و جامعه مدني كشورهاي در حال توسعه و توسعه يافته را تضمين كند و شامل سازمان‌هاي بين‌الدولي و بين‌المللي، و انجمن‌هاي مربوطه باشد، يك گروه كاري براي مسئله حاكميت بر اينترنت تشكيل دهد تا اقدام به تحقيق و بررسي كند و در صورت مقتضي تا سال ۲۰۰۵ پيشنهاداتي را براي اقدام عملي در جهت حاكميت بر اينترنت ارائه دهد(۱)

در همین حال در طرح اقدام ژنو هم در بند سی‌ودهم زیر عنوان محیط استعدادپرور از دولت‌ها خواسته شده است تا يک چارچوب قانوني و نظارتي، حمايت‌كننده، شفاف، رقابت‌گرا، و قابل‌پيش‌بيني بپرورانند كه انگيزه‌هاي لازم براي سرمايه‌گذاري و توسعه گروه‌هاي اجتماعي را در جامعه اطلاعاتي فراهم آورد. در این بند چنین آمده است :

پ٦ . محيط استعدادپرور

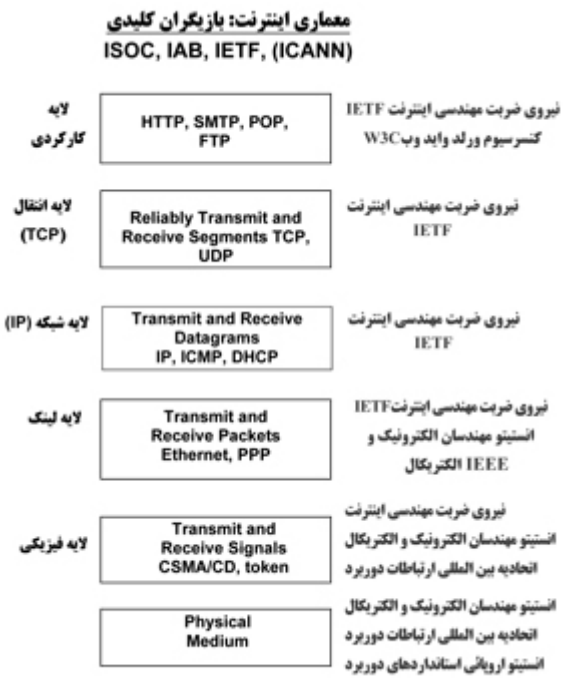
13.براي به‌حداكثر رساندن مزاياي اجتماعي، اقتصادي و زيست‌محيطي جامعه اطلاعاتي، دولت‌ها بايد يک محيط سياسي و قانوني قابل اعتماد، شفاف و غيرتبعيضي ايجاد كنند. اقدامات عبارتند از:

الف) دولت‌ها بايد يک چارچوب قانوني و نظارتي، حمايت‌کننده، شفاف، رقابت‌گرا، و قابل‌پيش‌بيني بپرورانند که انگيزه‌هاي لازم براي سرمايه‌گذاري و توسعه گروه‌هاي اجتماعي را در جامعه اطلاعاتي فراهم آورد.
ب) از دبيرکل سازمان ملل متحد مي‌خواهيم تا از طريق يک فرايند باز و شامل همگان که تضمين‌کننده سازوکاري براي مشارکت کامل و فعال دولت‌ها، بخش‌خصوصي و جامعه مدني کشورهاي توسعه‌يافته و در حال توسعه باشد، و سازمان‌ها و انجمن‌هاي بين‌دولتي و بين‌المللي را دربرگيرد، يک گروه‌کاري در مورد نظارت بر اينترنت تشکيل دهد تا به بررسي و ارائه پيشنهادهاي عملي، در صورت مقتضي، در مورد اعمال نظارت بر اينترنت تا سال ۲۰۰۵، اقدام کند.

اين گروه بايد، علاوه بر کارهاي ديگر:
-1يک تعريف کاري از نظارت بر اينترنت به دست دهد.
-2مسائل سياست‌گذاري عمومي را که مربوط به نظارت بر اينترنت است تعيين کند.
-3درک مشترکي از نقش‌ها و مسئوليت‌هاي مربوطه دولت‌ها، سازمان‌هاي بين دولتي و بين‌المللي موجود و ديگر انجمن‌ها و همچنين بخش خصوصي و جامعه مدني کشورهاي توسعه‌يافته و در حال توسعه ايجاد کند.
-4يک گزارش از نتايج اين فعاليت تهيه کند تا براي ملاحظه و اقدام مقتضي به مرحله دوم اجلاس جهاني جامعه اطلاعاتي در تونس در سال ۲۰۰۵ ارائه شود. (۲)
کار گروه حاکمیت اینترنت (Working Group on Internet Governance - WGIG) به ریاست نیتین دسائی (Nitin Desai) مشاور ویژه کوفی عنان دبیرکل سازمان ملل در امور جامعه اطلاعاتی تشکیل شده ، نخستین گردهمائی خود را هم برگزار کرده و ایران نیز با نامه رسمي کوفي عنان، به عنوان يکي از ٤٠ کشور عضو کار گروه حاکميت اينترنت انتخاب شده است . هشت عضو کارگروه ايران را مهندس نصرالله جهانگرد بعنوان رئيس کارگروه،دکتر محسن پاذري دبير کميسيون ملي، WSIS دکتر کاظم معتمدنژاد، دکتر ابراهيم آبادي، دکتر غريبي،مهندس سلجوقي،مهندس جعفري و دکتر صفايي تشکیل می دهند.
پس از اجلاس ژنو هم یک فروم بین المللی از سوی نیروی ضربت سازمان ملل در زمینه ICT با حضور ۲۰۰ تن از سران دولتها، نهادهای مدنی و تجاری در روزهای ۲۵ و ۲٦ مارس تشکیل شد که در ان پاول تاومی (Paul Twomey) رئیس و مدیر اجرائی ICANN هم حضور داشت و نظر کلی حاکم بران چندان علیه وضع موجود نبود و اگر چه دربحث های مربوط به حاکمیت اینترنت مقولاتی چون حاکمیت، امنیت، حریم شخصی، هماهنگی بین المللی و حقوق مرتبط با مالکیت معنوی (Intellectual Property Rights - IPR)به چشم می خورد و حاکمیت بر اینترنت بحث حقوقدانان، اقتصاد دانان و سیاستگذاران است اما یکی از نکات مشترک این سه طیف کم توجهی به معماری اینترنت و نهادهای مرتبط با حاکمیت درآن است.

ب : وضعیت امروز

وضعیت امروز را باید ابتدا از معماری اینترنت درک کرد . درک این معماری که یک معماری غیر متمرکز است، بسیار اهمیت دارد.
معماری اینترنت در یک نگاه کلان و با پرهیز از اصطلاحات گیج کننده برای نا اشنایان با این معمعاری در بردارنده این موارد است:

در فضای اینترنت ، هسته ها (Nodes) یا کامپیوترها مشتمل بر ایستگاههای کاری هستند و نرم افزارهای کلاینت (Client Software) را راهبری می کنند و کلاینت ها با استفاده از پروتکل ها از طریق آنها درخواست هایشان (Requests)را می فرستند و نیز سخت افزارهای میزبان (Host Hardware)با استفاده از سرورها ی متکی بر پروتکلها به درخواست های کلاینت ها پاسخ می دهند و بالا خره هسته های میانجی (Host Hardware) مثل هاب ها، روترها و پروکسی ها (Hubs, Routers, Proxies, Gateways)هم کارشان انتقال پیام ها است.

تاریخ اینترنت نشان می دهد که عدم مرکزیت هسته اصلی رشد انفجاری آن بوده است، این ماجرا در واقع کانون هراس استراتژیست های نظامی و آرپانت در برابر حملات احتمالی با بمب های نوترونی بوده و به همین سبب از همان دوران جنگ سرد تلاش شده است تا از میزان تصلب و تمرکز ساختاری در معماری اینترنت کاسته شود.

در این فرایند تاریخی یک نکته مهم به چشم می خورد و باز در همین جا هم هست که برداشت های کریستالی و مبهم از یک مفهوم شکل می گیرد : تمرکز زدائی ، آنارشیسم یا کثرت گرائی؟

حاکمیت اینترنت نه نخستین بحث و نه آخرین بحث برخاسته از فضای اینترنت است و اساسا مرور تاریخچه اینترنت نشان می دهد که تا کنون هیچ طرح اجرائی بزرگ و حتی یک تصور و تئوری پارادایمی درباره اینترنت چه درباره گذشته ان و چه درباره آینده آن وجود ندارد، البته باید اذعان داشت که غیرقابل پیش بینی بودن آینده اینترنت غالب ترین گفتمان در عرصه پیش بینی های موجود است .

از یک دیدگاه می توان بحث برخاسته از اجلاس سران جهان درباره جامعه اطلاعاتی در ژنو ۲۰۰۳ را بحثی میان کنترل و آزادی دید و از دیدگاهی دیگر بحث عدالت در دسترسی.

در محور کنترل و آزادی می توان رد پای گروههای مدنی، آزادیخواهان، طرفداران ارتقای حقوق بشر و

گروههای رادیکال را دید، اما در محور عدالت در دسترسی، مقولات مرتبط با خطرات بالقوه دسترسی بر مبنای ثروت و قدرت وجود دارد و ردپای دولتها، شرکتهای بزرگ تجاری جهان و تمایلات برنامه ریزان تمرکزگرا قابل رویت است.
اما به نظر من به این موضوع ابتدا باید از منظر کاربران اینترنت نگریست و من می کوشم در این مقاله که ترجیح می دهم نام مقاله عقیده ای (Opinion article) را بر آن بگذارم از همین زاویه به موضوع حاکمیت اینترنت نزدیک شوم چرا که این موضوع بسیار تازه است و هنوز ادبیات ویژه ای در قبال آن شکل نگرفته است. من معتقدم آنچه در ژنو ۲۰۰۳ از جانب بخش شمالی جهان طرح شد در دو طیف قابل جمعبندی بود:
طیف اول : نگاه فنی مطلق از قبیل مقولات مرتبط با اختصاص آدرس های اینترنتی و نام های دامنه

طیف دوم : حاکمیت ابزارهای دوربرد ارتباطی
اما آیا حاکمیت اینترنت به همین دو طیف قابل خلاصه شدن است
من بر این باور هستم که دست کم آنچه در طرح اقدام ژنو در بند سیزدهم زیر عنوان محیط استعدادپرور آمده فراتر از این حد است. دقت به بندهای دوم و سوم در بند سیزدهم حکایت دیگری دارد که از نگاههای دو طیف فنی پیش گفته فراتر می رود . آن دو بند که بر وظایف اصلی کار گروه مورد نظر دکتر کوفی عنان متمرکز هستند، از این قرارند:

-2مسائل سیاست‌گذاري عمومي را که مربوط به نظارت بر اینترنت است تعیین کند.
-3درک مشترکي از نقش‌ها و مسئولیت‌هاي مربوطه دولت‌ها، سازمان‌هاي بین دولتي و بین‌المللي موجود و دیگر انجمن‌ها و همچنین بخش خصوصي و جامعه مدني کشورهاي توسعه‌یافته و در حال توسعه ایجاد کند.

شاید با اغماض بتوان دیدگاههای دو طیف فنی را در بند دوم تا حدودی ذیمدخل دانست، اما باید دوباره پرسید که آیا همه مسائل سیاست‌گذاري عمومي مربوط به نظارت بر اینترنت در حد مقولات آدرس های اینترنتی و نام های دامنه خلاصه می شود؟
نکته بسیار مهمی که بیرون از این دو طیف فنی است و هنوز در حالت راز گونه ای قرار دارد بحث بند سوم است که کاملا اشکارست که از لحاظ wording طرح اقدام، بسیار حساب شده نوشته شده است و آن چیزی نیست جز انچه که به صراحت از کار گروه مورد بحث خواسته شده تا درباره آن اندیشه کند: ایجاد درک مشترک از نقش‌ها و مسئولیت‌هاي مربوطه دولت‌ها، سازمان‌هاي بین دولتي و بین‌المللي موجود و دیگر انجمن‌ها و همچنین بخش خصوصي و جامعه مدني کشورهاي توسعه‌یافته و در حال توسعه .
به دیگر زبان، چالشی ترین بخش طرح اقدام پس از بند اول آن که همان ارائه تعریف کاري از نظارت بر اینترنت است، همین بند سوم و ایجاد درک مشترک از نقش‌ها و مسئولیت‌هاي مربوطه دولت‌ها، بخش خصوصي و جامعه مدني کشورهاي توسعه‌یافته و در حال توسعه است. این چالش هنگامی بیشتر چهره می نماید که به انگیزه های مثبت بخش خصوصی در قبال پدیده جهانی سازی و به طور همزمان به دیدگاههای منفی جامعه مدني در قبال همین پدیده جهانی سازی تعمق بیشتری کنیم.
نکته بسیار مهم بعدی گنگ بودن هر دو مفهوم حاکمیت و اینترنت و یا دست کم، مشترک نبودن

این دو مفهوم برای شمالی ها و جنوبی هاست. اگر به متون انگلیسی بیائید اصول نگاه کنیم متوجه این نکته می شویم که از دو واژه Management و Governance استفاده شده است و علی القاعده فرق بسیاری میان مدیریت و حاکمیت وجود دارد. بعنوان نمونه دقت کنید به دو بند چهل وهشت و چهل ونه بیائید اصول که عینا به انها ارجاع می دهم(3)

با این اوصاف حالا می توان پرسید که کار سازمانی چون آیکان مدیریت است یا حاکمیت و یا هماهنگی؟ و اگر فرضا به جای واژه های Managementو Governanceاز واژه Coordination به معنی هماهنگی استفاده می شد چه پیش می آمد؟

حالا پرسشی که می تواند مطرح شود این است که کار آیکان کدامیک از موارد فوق الذکر است : مدیریت است یا حاکمیت و یا هماهنگی؟

اما با این وصف، باید به معماری اینترنت دقت کرد و دوباره ، ملاحظات و پرسش هایی را به میان کشید:

-در حالیکه کنش های اینترنتی اساسا مبتنی بر تعامل و همکاری و نیز روابط چند جانبه سازمانی است، حاکمیت متمرکز چه مفهومی است و چگونه می توان انرا در اذهان تصویر کرد؟

-فضای وب یک فضای فراملی است و به خصوص در تجزیه پیام ها (packetised) نمی توان از یک دولت حرف زد

-سوئیت پروتکل ها که مفاهیمی متعدد و فراملی هستند و خود اینترنت اساسا چند مسیره یا مولتی پت (multi-path) است. بنابراین چه کسانی مالک انها هستند؟ پروتکل ها له یا علیه چه کسانی هستند؟ ایا پروتکل ها را می توان به نفع خود مصادره کرد.

به یاد بیاوریم تحولات ژنو ۲۰۰۳ را که در آن، امریکا و اروپا و کشورهای رو به توسعه و در واقع ICANN (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)و ITU تا حدودي رويارويي يكديگر قرار گرفتند . اختلاف ITU و ICANN اگر چه پديده جديدي نبود اما در آن اجلاس مخالفت آمريكا با حاكميت ITU بر اينترنت اعلام شد . هرچند آمريكا حامي ICANN بود كه يک شركت كاليفرنيايي خصوصي است كه در سال ۱۹۹۸ به وجود آمده و به تدريج به حاكم بلامنازع مقولات فني اينترنت تبديل شده است، اما آیا نهادهای مرتبط با اینترنت با ICANN و ITU به پایان می رسد؟

برخی دیگر از نهادهای پرقدرت در حوزه اینترنت

: IETFنیروی ضربت مهندسی اینترنت(Internet Engineering Task Force)

نیروی ضربت مهندسی اینترنت را می توان اصلی ترین نیروی فني در اينترنت به حساب آورد كه كارش تهيه استانداردهاست كه خودش جندین کارگروها دارد و موضوعات تائید شده اش به تائید انجمن اینترنت می رسد.

: IEEEانستیتو مهندسان الکترونیک و الکتریکال (Institute of Electrical and Electronic Engineers)

یک انجمن فنی حرفه ای جهانی است که در حوزه های الکترونیک، کامپیوتر و اطلاعات فعال است. (٤)

: ETSIانستیتو اروپائی استانداردهای دوربرد (European Telecommunications Standards Institute)

که یک سازمان غیر انتفاعی اروپائی است و در زمینه استانداردسازی برای ارتباطات دوربرد فعالیت می کند (٥)

W3C: کنسرسیوم ورلد وایدِ وب(World Wide Web Consortium)
که در حوزه های پژوهش و توسعه فعال است و ریاست انرا تیم برنرزلی معروف که خالق فرامتن بود برعهد دارد.
ITU : اتحادیه بین المللی ارتباطات دوربرد(International Telecommunications Union)
که برای هماهنگ سازی فعالیت های عرصه ارتباطات دوربرد فعالیت می کند(6)
IANA : نهاد شماره های اختصاصی اینترنت(Internet Assigned Numbers Authority)
که شعارش این است : اختصاص یافته به کارکردهای هماهنگ مرکزی برای اینترنت جهانی در خدمت منافع عامه(۷)
ICANN : شرکت شماره ها و نام های اختصاصی اینترنت (Internet Corporation for Assigned Names and Numbers)
که مدیریت و هماهنگی دامین ها (Domain Name System - DNS) را بر عهده دارد که برای اطلاعات بیشتر در این زمینه می توانید رجوع کنید به بخش پرسش های آیکان.(8)

مسائل کلیدی در آمریکا

یکی از مسائل مهم که باعث توجه به بحث های مرتبط با حاکمیت اینترنت شده است و در واقع بانی اصلی این نوع بحثهاست تبدیل شدن اینترنت از یک پروژه ملی به شبکه های تجاری است. (۹)
وزارت دفاع امریکا در سال ۱۹۶۹ طرح تاسیس آژانس پروژه های پیشرفته پژوهشي یا همان آرپانت (Advanced Research Project Agency Network)را تصویب کرد و به این ترتیب ریشه اینترنت پا گرفت و آژانس های دولتی، دانشگاهها و انستیتوهای پژوهشی آمریکا به یکدیگر مرتبط شدند. در سالهای ۱۹۹۲- ۱۹۹۱ بنیاد ملی علوم امریکا (The National Science Foundation - NSF) امور مدیریت و هماهنگی بخش های غیر نظامی اینترنت را با ارائه سوبسید به پژوهشگران بدست گرفت و در سال ۱۹۹۳ بود که برای همیشه از این صحنه فاصله گرفت. اما وزرات بازرگانی امریکا، اکنون با نظارت ICANN نقش وزارت دفاع آمریکا را به خود اختصاص داده است

مسائل کلیدی در اروپا

نقش اروپا را هم در این مورد نمی توان نادیده گرفت و هرچند که منابع موجود و عمدتا منابع آمریکائی مبنای رشد و توسعه اینترنت را آمریکا معرفی می کنند، اما باید به نقش لابراتوار سوئدی cern و یا به نقش تیم برنرزلی (Tim Berners-Lee) انگلیسی در ابداع فرامتن و نیز به نقشهای انگلیس و فرانسه در توسعه آی پی و تی سی پی (IP and TCP) هم اشاره کرد و نیز به خاطر داشت که کنسرسیوم ورلد وایدِ وب (World Wide Web Consortium) هم در سوئد برای اینترنت استاندارد گذاری می کند.

نقش کاربران

گسترش اینترنت به نقاط دیگر جهان به پدیده گسترش سریع کاربران هم دامن زد و به این ترتیب جغرافیای اینترنت بر تاریخ آن با گذر از مرزهای ملی، غلبه کرد و این یکی از نقاط شروع بحثهای مرتبط با حاکمیت اینترنت یعنی بحث دامین های سطح بالای ملی یا دامنه مرتبه اول کشوري (Country Code Top Level Domains - ccTLDs) بود که اکنون به اختصار ccTLDs شناخته می

شوند و به کشورها و قلمروهائی دلالت می کند که ثبت شده اند و به ای‌نترنت دسترسی دارند.
دامی‌ن های سطح بالای ملی بهتری‌ن نشانه جهانی شدن رسانه ای‌نترنت هستند. بحث های ژنو تا حدود زی‌ادی بر همی‌ن مقوله دامی‌ن های سطح بالای ملی متمرکز بود در حالی‌که برای کاربران حرفه ای ای‌نترنت مقوله دامنه‌هاي عمومي معروف مثل info،org، net، com و biz هم بسی‌ار با اهمی‌ت است (gTLD - Generic Top Level Domain)در ای‌ن بحث پای کارگزارهاي ريشه (Root Servers) هم که اطلاعات دامی‌ن های سطح بالای ملی را نگاهداري مي کنند، در می‌ان است که خود بحث جداگانه ای را می طلبد.
به جز مسائل کلی‌دی موجود در آمری‌کا و اروپا و نی‌ز نقش تاثی‌رگذار کاربران که به دی‌دگاه متکثر هدای‌ت از درون در ای‌نترنت معروف هستند(۱۰)(در مخالفت با دی‌دگاه دولتی هدای‌ت از بالا) بحث منافع تجاری هم بحث حاکمی‌ت ای‌نترنت را پی‌چی‌ده تر می کند

رشد منافع تجاری:

رشد منافع تجاری هم از دی‌گر مسائل کلی‌دی مطروحه در بحثهای مرتبط با ای‌نترنت است که مثل همی‌شه می تواند حق دسترسی و بهره برداری از محتوا را دستخوش بحران سازد. به نظر می‌رسد طرح مقولاتی چون تجارت الکترونی‌ک و ی‌ا اقتصاد وب پای‌ه، ما را از هر نوع بحثی در ای‌ن زمی‌نه معاف سازد.

دی‌دگاهی دی‌گر : نابرابری در دسترسی و شکاف دی‌جی‌تال

بحث حاکمی‌ت ای‌نترنت برای عده ای هم از زاوی‌ه ای دی‌گر می تواند مطرح باشد. ای‌ن دی‌دگاه که می توان آنرا در کشورهای جهان سومی دی‌د برخاسته از نابرابری در دسترسی و همان مسائل برخاسته از شکاف دی‌جی‌تال است. نمونه ای‌ن دی‌دگاه را در بحث آفری‌قائی ها در ژنو دی‌دی‌م و آن پی‌شنهاد تشکی‌ل ایجاد صندوق همبستگي ديجيتالي بود که آفريقايي ها به آن دامن زدند . حرف آنها اين بود که براي پيشبرد طرح هاي مرتبط با ICTنياز به کمك هاي مالي دارند و يکي از راههاي تامين اين نيازها ايجاد صندوق همبستگي ديجيتالي است که در آنجا هم قرارشد يك نيروي ضربت زير نظر کوفي عنان دبير کل سازمان ملل امکان ايجاد يك صندوق داوطلبانه همبستگي ديجيتالي را بررسي کند. سران آفريقا روز ۱۲ دسامبر را روز همبستگي ديجيتالي اعلام کردند.

ج : آی‌نده پی‌ش رو

به نظر می رسد بحث های مرتبط با حاکمی‌ت ای‌نترنت نمی تواند چنی‌ن روزهای را نادی‌ده بگی‌رد. ای‌ن بحثها می تواند در مورد رسانه های سنتی نوشتاری و الکترونی‌ک چون رادی‌و وتلوی‌زی‌ون و ضرورت آماده سازی آنها برای رقابت در شرای‌ط سای‌بر کنونی هم مطرح باشد.
به نظر من ای‌ن بحث می تواند دامنگی‌ر تبدی‌ل شدن شبکه های سی‌می (wireline networks) به شبکه های مبتنی بر خدمات IP هم بشود(IP-based networks)
به ای‌ن ترتی‌ب توجه به مصوبات ژنو می تواند نشان دهد که برداشت از آن مواد تا چه حد می تواند دشوار و متفاوت باشد. ای‌ا همان چند بند مصوب ژنو می تواند ای‌ن پی‌چی‌دگی ها را پاسخ دهد.
حتی می توان پرسی‌د مگر شکل کنونی اداره ای‌نترنت همان شکلی نی‌ست که بی‌انی‌ه های زنو در تعقی‌ب آنهاست؟ پاسخ ای‌ن پرسش برای برخی از حرفه ای های ای‌نترنت بله است و برای برخی دی‌گر خی‌ر. من ابتدا در ای‌ن نوشتار گفتم ای‌ن مقاله ی‌ک مقاله عقی‌ده ای است و علی القاعده بر اساس تجارب وبرداشت های من از فضای ای‌نترنت می باشد.
همی‌ن برداشتها و تجارب به من می گوی‌د بای‌د در هر چند گوناگون که به آنها اشاره شد و به وی‌ژه

به سطح نهاد های استاندارد گذار، سیاست های متمرکز بر دیدگاه های کاربران به عنوان مصرف کنندگان نهائی، و بالاخره به لایه های عمیق تر از زیرساخت ها نیز اندیشید. می توان یک جدول ساده را درنظرگرفت و برخی از مولفه های مطرح را درآن به تسویر کشد. یک جدول یک بعدی مثل جدول زیر هنوز خانه های نانوشته دیگری هم دارد :

نهادهای استاندارد گذار	دیدگاههای کاربران	دولت‌های شمال	بخش خصوصی	نهادهای مدنی	دولت‌های جنوب
مسائل	مسائل	مسائل	مسائل	مسائل	مسائل

و اگر به این جدول به گونه ای فاکتوریالی نگاه کنیم به عمق و پیچیدگی مسائل مرتبط با حاکمیت اینترنت بیشتر پی خواهیم برد و به خصوص نباید فراموش کرد که بازیگران این عرصه از سواد رسانه ای فوق العاده بالائی برخوردارند و با اینترنت بزرگ شده اند.
هر یک از این بازیگران می توانند نقشه ویژه خود را برای حاکمیت اینترنت طراحی کنند. اگر این نمودار ساده و تک بعدی فوق توانسته باشد تاحدودی وفقط تا حدودی نقشه بزرگ اصلی را به تصویر کشیده باشد، می تواند هر ناظری را نسبت به هرنوع شتاب زدگی در قبال برخورد با مقوله موسوم به حاکمیت اینترنت منصرف ساخته و او را به درنگ برای برخوردهای کارشناسانه تر متمایل سازد . هر نوع حرکت اشتباه در این حوزه، پیامدهای جبران ناپذیری دارد و فقط به یاد اوریم که تنها نهادهای مدنی پنج میلیون عضو دارند. این آمار را حاضران در اجلاس سران جهان درباره جامعه اطلاعاتی در زنو از زبان زن نابينايي شنيدند که به نمايندگي از پنج ميليون نهاد عضو جامعه مدني سخن گفت. این کنشگران فعال که برای اولین بار در يك اجلاس جهاني درسطح بین المللی وارد عرصه تصمیم سازی شدند، با حساسیت تمام رویکردهای خود مبتني بر رعايت حقوق بشر و نحوه کاربرد ICT در این راستا را در بحث حاکمیت اینترنت تعقیب خواهند کرد و این حساسیت را از بیانیه مستقل انها هم می توان استخراج کرد که از لحاظ کمی دوبرابر اعلامیه سران کشور ها بود. و یا به یادآوریم این آمارهای دیگر زنو را که ازحساسیت های نهادهای مرتبط با آنان نسبت به مقولات جامعه اطلاعاتی و بحث حاکمیت اینترنت حکایت دارد :
سازمان هاي غيردولتي (۳۳۱۰ نماینده)، بخش تجاري و خصوصي 514) نماینده)، رسانه ها (۹۷۰ نماینده)، حامیان حقوق بشر ، کارشناسان مسائل جنسیت وجوانان، نمایندگان اتحادیه ها ، آکادمیسین ها ومیهمانان(۷٤۱نمایندە) .
در هر حال،در پایان با تاکید دوباره بر عقیده ای بودن این مقاله ، پرسش ها و توصیه هائی دارم.

پرسش ها و توصیه ها

معلوم نیست نسخه پیچیده می خواهد یا ساده
-اینترنت را باید در چهارچوبی شبیه زبان دید که خودش قوانین مرتبط با خود را وضع می کند
-اینترنت حاکمیت بین المللی می خواهد یا فراملی ؟
-برای چیزی که هنوز کاملا انرا درک نکرده ایم نسخه ننویسیم و در هرنوع موضعی نسبت به آن میزان آسیب دیدن آزادی بیان را مبنای رد یا پذیرش هر نوع حاکمیتی بر اینترنت قرار دهیم
-بهترین گزینه از نظر من همکاری بیشتر با نهادهای تخصصی است نه طرد حاکمیت موثر کنونی اینترنت

-نکته بعدی برخورد انتقادی با ماهیت ICANN به عنوان یک سازمان غیرباز، نمایندگی ناپذیر و مسئولیت ناپذیر در برابر افکار عمومی است و اینکه رابطه اش با گسترش یا حذف شکاف دیجیتال از چه قرار است.

-هر نوع حاکمیت اینترنتی که با کنترل اجباری همراه باشد، در جامعه کاربران حرفه ای اینترنتی به چالش کشیده خواهد شد. اگر بر طبق گرایش های موجود، این حاکمیت ولو با حذف موانع فنی آن به ITU واگذار شود، ازهم اکنون می توان دورنمائی از آینده را در نظر مجسم کرد . برای کاربران اینترنتی ITU نهاد خوشنامی نیست و به نوعی یک نهاد متاثر از سیاست های دولتها قلمداد می شود. هر چند که این نقطه امید هم وجود دارد که طبق اساسنامه ITU این اتحادیه فقط باید در سه حوزه مخابره،نشر و دریافت اطلاعات فعالیت کند (۱۱)) ماده یک، پاراگراف یک (a و در اساسنامه اش هیچ نقشی برای مداخله آن در محتوا دیده نشده است. البته ITU در یک نسخه RFCاز یک سند خود درباره حاکمیت اینترنت به ایجاد یک سازمان بین المللی برای رسیدگی به خدمات مبتنی بر IP تمایل خود را نشان داده است(12)

-اجازه بدهیم هر نوع اتخاذ موضع به بعد از گزارش نهائی کارگروه کوفی عنان به تونس ۲۰۰۵ و نه پس از گزارش اولیه این گروه که قرار است به prep-com 2 در هفدهم تا بیست وچهارم فوریه ۲۰۰۵ ارائه شود، صورت گیرد

پانوشت ها :

. Declaration of Principles, Building the Information Society: a global challenge in the new Millennium
http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/dop.html

. Plan of Action
http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/poa.html

. 48. The Internet has evolved into a global facility available to the public and its governance should constitute a core issue of the Information Society agenda. The international management of the Internet should be multilateral, transparent and democratic, with the full involvement of governments, the private sector, civil society and international organizations. It should ensure an equitable distribution of resources, facilitate access for all and ensure a stable and secure functioning of the Internet, taking into account multilingualism. 49. The management of the Internet encompasses both technical and public policy issues and should involve all stakeholders and relevant intergovernmental and international organizations. In this respect it is recognized that:
http://www.itu.int/wsis/docs/geneva/official/dop.html

. What does IEEE stand for?
http://www.ieee.org/portal/site/mainsite/menuitem.818c0c39e85ef176fb2275875bac26c8/index.jsp?&pName=corp_level1&path=about&file=FAQs.xml&xsl=generic.xsl#one

. Who is ETSI?
http://www.etsi.org/about_etsi/5_minutes/5min_a.htm

. The purposes of ITU
http://www.itu.int/aboutitu/overview/purposes.html

. Dedicated to preserving the central coordinating functions of the global Internet for the public good
http://www.iana.org/
. http://www.icann.org/faq/#WhatisICANN
. Background Information on the Internet
http://www.undp.org/info21/ig/ig-hist.html

. Nethead View

یک اصطلاح رایج در بین اینترنت کاران حرفه ای است که در اشاره به عدم پذیرش حاکمیت متمرکز بر اینترنت به کار می رود

. http://www.itu.int/aboutitu/Basic_Text_ITU-e.pdf

. ITU and Internet Governance
draft input to the 7th meeting of the ITU Council Working Group on WSIS, 12-14 December 2004, H. Zhao, Director of TSB/ITU , Geneva, 21 October 2004